

Anglicy nabywają „Wspólnotę Interesów“?

Kolos gospodarczy Śląska wymyka się z rąk polskich

Katowice, w lutym. Przedsiębiorstwa stanowiące „Wspólnotę Interesów“ są największym warsztatem pracy nie tylko na Śląsku, ale w całej Polsce. Oczywiście poza przedsiębiorstwami państwowymi jak koleje. Zależy od nich los około 20.000 robotników i pracowników i ich rodzin, a w dobrych czasach zatrudniały one około 40.000. Tysiące kupców, dostawców i drobnych przemysłowców pośrednio żyje z tych przedsiębiorstw. Ten fakt jest przyczyną tego, że tych przedsiębiorstw nie można traktować jako prywatnych, z którymi właściciele mogą robić, co im się podoba. Mają one wielkie znaczenie społeczne i państwowe.

Spółeczeństwo i państwo mają nie tylko prawo, ale i obowiązek kontroli nad ich gospodarką. Jeżeli takie przedsiębiorstwa stają się w ręku ich właścicieli wyłącznie przedmiotem spekulacji lub jeśli w nich uprawia się politykę szkodzącą dobru powszechnemu i interesom państwowym, wtedy społeczeństwo i państwo mają obowiązek w tej sprawie zabierać głos, więcej — władze państwowe mają obowiązek wkroczenia.

Ala wkroczenie władz państwowych powinno odbywać się ściśle w granicach prawa z jednej strony, a z drugiej tak, by tej przedsiębiorstwa jako warsztatu pracy ludu polskiego nie uciępiły.

W naszych warunkach wszelkie nadzory i administr. przymusowe stanowią wielką pokusę do

łatwych zarobków i bogacenia się bez pracy dla ludzi zaufania reżimu, którym się te nadzory powierza. Sprawa nadzorów dzisiaj w Polsce ma swój specjalny posmak, opinia o nich jest zbyt ustalona, abyśmy się mieli nią obszerniej zajmować. Gdy chodzi o kapitał zagraniczny, a szczególnie o kapitał, który wysyłał swoje stanowisko dla ciągłości nieusprawiedliwionych zysków nadzorcy, ich protektorzy i obrońcy lubią ubierać akcję „uzdrawiającą“ często ich kieszenie, w płaszczyk patriotyczny. Ten płaszczyk patriotyczny służy im jako puklerz przed krytyką ich gospodarki. Znajdą zawsze usłużną prasę, która śmiało, krytykującą gospodarkę nadzorów, napiętnuje jako obrońców zagranicznych kapitalistów.

Patrząc na tę sprawę pod tym jedynie słusznym kątem widze-

nia, na uwagę zasługuje wzmianka, puszczona przez jedną z agencji, że toczą się obecnie rokowania o dalsze losy „Wspólnoty Interesów“ i że nadzór „znajduje się u kresu swych zadań“. Wiadomość ta obliczona jest na to, aby wzbudzić opinię uspokojenia i na jakiś czas jej uwagę odwrócić od gospodarki nadzorów.

Jak nas informują z pewnej strony, toczą się rzeczywiście rokowania o dalsze losy „Wspólnoty Interesów“, ale toczą się w Londynie. Kapitaliści niemieccy zainteresowani w przedsiębiorstwach „Wspólnoty Interesów“ pertraktują obecnie z grupą kapitalistów angielskich, którzy okazują gotowość nabycia przedsiębiorstw „Wspólnoty Interesów“. Podobno ministrowie Rajchman i Koc podczas ostatniego pobytu w Londynie omawiali także z Anglikami sprawy „Wspólnoty Interesów“.

Równanie cen na kryzys przez Polski Monopol Tytoniowy

Konsumentów wyrobów Polskiego Monopolu Tytoniowego uderzyła ostatnia zmiana cennika tego Monopolu, w której obok zniżek na papierosy, tytonie i cygara znalazła się także podwyżka, zastosowana do popularnego dziś w całej Polsce papierosa „Rarytas“, oraz do tytoniów noszących nazwę „Skretków“.

Monopolowe podwyżki w cenniku podyktowane zostały szczegółami względami rynkowymi. „Rarytas“ stał jeszcze niedawno przed decyzją pełnego wycofania z rynku. Decyzja ta stała się miała narodzić, że wypuszczenie „Rarytasów“ nie miało na względzie palaczów w całej Polsce, lecz tylko ludność Śląska i Pomorza, co odbiło się też w nazwie: „Rarytas Śląskie“ i „Rarytas Pomorskie“. „Rarytas“ uzyskały cenę „dumpingową“, bo niższą od cen na inne gatunki monopolowe, gdyż przeznaczeniem ich było odebrać ochotę przemysłnikom do karmienia ludności pogranicznej tytoniami przemycanymi przez granicę.

Rolę swoją „Rarytas“ spełnił w zupełności, toteż utrzymywanie na dół przywilejów w cenniku, przyznanych ludności Śląska i Pomorza było niecelowe, toteż początkowo postanowiono zaniechać dalszej produkcji tych papierosów. Decyzja ta została później zmieniona, gdyż Monopol doszedł do wniosku, iż nie powinno się odbierać palaczom ich ulubionego gatunku. Ponieważ z drugiej strony nie można było dalej tolerować dwóch rynków tytoniowych, jednego normalnego, a drugiego u przywilejowanego, postanowiono tylko jedno wyjście: przystosować „Rarytas“ choćby w przybliżeniu do poziomu cen rynku ogólnopolskiego. To przystosowanie

właśnie wyraziło się podwyżką „Rarytasów“ o 1/2 grosza na sztucce.

Inaczej należy spojrzeć na inne zmiany w cenniku monopolowym. Łatwo ocenić, iż są one wyrazem dalszego przystosowywania się Monopolu do warunków kryzysowych. Dowodzi tego przede wszystkim zniżka cen na najpopularniejszy w sferach robotniczych i rzemieślniczych papierosy „Wanda“ (z 1 1/2 grosza spadły 1 1/4) oraz „Avanti“ (z 3 1/2 grosza spadły na 3 grosze), dalej duża zniżka cen tytoniu „Kresowego“ (z 28 zł. spadł na 24 zł. za kilogram) a wreszcie zapowiedź wypuszczenia nowego, szlachetniejszego gatunku machorki „Najprzedniejszej“, która ukaże się w sprzedaży pod koniec marca i obliczona została na 15 zł. 20 gr. za kilogram lub 38 groszy za 25 gramów.

Omówione wyżej zniżki i wprowadzenie nowego gatunku tytoniu przynosi realne ulgi uboższej ludności miast i wsi. Nie od rzeczy będzie wspomnieć przytem, że nasze miasta zachodnie, przywykłe do cygar, dostały znaczne zniżki na wiele gatunków cygar.

Ruch zniżkowy, obserwowany w cenniku Polskiego Monopolu Tytoniowego należy powitać z uznaniem jako wyraz dążeń do łatwiejszego zniesienia brzoźnienia kryzysu tak ciężko odczuwanego w całym świecie i w Polsce.

Zaznaczyć należy, że ostatnia zmiana cennika sprawia zadowolenie nie tylko palaczom, ale i kupcom, a to dzięki temu, że Monopol zapowiedział obniżki jednych swoich wyrobów na 7 dni naprzód, innych zaś na 20 dni naprzód, przez co kupcy unikną strat, na które ogromnie narzekali, gdy zmiany cennikowe zaskakiwały ich nagłe.

Zasadniczy proces o wartość dolara

W wydziale XI cywilnym Sądu Okręgowego w Warszawie znalazł się zasadniczy spór, który ma donieść znaczenie dla wielu wierzycieli dolarowych.

Sąd rozstrzygnąć ma, czy ważne są umowy, które były zawarte w przewidywaniu dewaluacji dolara Stanów Zjednoczonych A. P. i możliwości zniesienia klauzuli złota.

Sąd Okręgowy rozpatruje podwój-

two adw. Frylinga, pełn. przemysłowca Poderskiego, który wystąpił o zaskądzenie 2000 dolarów w pełnej wartości przed dewaluacją, opierając się na tym, iż zawarła w swoim czasie z dłużnikiem umowę zastrzegającą pokrycie różnicy w razie spadku kursu dolarowych banknotów papierowych. Wyrok w tej sprawie oczekiwany jest w kołach handlowych ze zrozumiałym zainteresowaniem.

Zabiegi studentów o opłatę czesnego obligacjami Pożyczki

Organizacje studenckie na Uniwersytecie Warszawskim i Politechnice podjęły starania, aby wydane ostatnio rozporządzenie generalnego komisarzy Pożyczki Narodowej w sprawie uiszczania wpłat obligacjami P. N. stosowane były także na wyższych

uczelniach stołecznych. Zastosowanie tej ulgi umożliwiłoby pokrycie zaległego czesnego licznym studentom, których rodzice subsydiowali w swoim czasie Pożyczką Narodową, a nie są obecnie w stanie uiścić należności w gotówce.

Polska zaproszona na kongres filmowy w Berlinie

Polskie organizacje filmowe zaproszone zostały do wzięcia udziału w Międzynarodowym Kongresie Filmowym, który zwołany zostaje w Niemczech, Kongres ten odbędzie

się w dniach 25 marca — 2 kwietnia w Berlinie. Na Kongres ten wyjechać ma z Polski specjalna delegacja producentów i przedstawicieli zrzeszeń artystycznych.

Ogólnopolska wystawa elektrotechniczna

W końcu maja r. b. zorganizowana będzie w Bydgoszczy ogólnopolska wystawa elektrotechniczna, która zilustrować ma rozwój przemysłu elektrycznego i radiowego. Wystawa ta odbędzie się w czasie zjazdu elektryków polskich.

Szkolne kasy oszczędności

Minister Oświaty zatwierdził wzorowe statuty szkolnych kas oszczędności dla szkół powszechnych oraz dla szkół średnich i za wodowych wszelkich stopni.

Obydwa statuty są przystosowane do poziomu młodzieży powyższych szkół i dają możliwość oparcia szkolnych kas oszczędności o dowolną instytucję oszczędnościową w danej miejscowości.

W okólniku do kuratorów zaznacza Minister Oświaty, iż o ile względy lokalne nie wymagają innego rozwiązania, pożądane jest organizowanie szkolnych kas oszczędności w oparciu o P. K. O. z siedzibą w Rybniku.

Nowe rubryki w zeznaniach o podatku dochodowym

Na podstawie nowej ordynacji podatkowej zmieniono szereg rubryk w blankietach zeznań o dochodzie. W formularzach zeznań dla osób fizycznych wprowadzono obok określenia zawodu, lub zajęcia także rubrykę p. t. „Stosunek

COŚ DLA PAŃ DOMU

Otwarcie wystawy gospodarczej

Wczoraj nastąpiło otwarcie 3-dniowej wystawy Szkoły Gospodarczej, prowadzonej przez Stowarzyszenie Opieki nad dziewczętami pod wezwaniem św. Józefa, mieszczącej się od roku w nowym gmachu przy ul. Sewerynow 8. Szkoła ta prowadzi również jedną z najlepiej zorganizowanych jadłodajni, od szeregu lat cieszącą się zasłużeniem dobrą opinią.

Dwa górne piętra przeznaczone są na lokal szkolny, posiadający również internat. Ogółem kształci się tam około 80 dziewcząt, 40 w internacie, reszta przychodzi na przysługę gospodyni, o ile przejdą kurs 2-letni, lub na wykwalifikowane pracownice domowe po ukończeniu 1 rocznego kursu. Na pierwszy z tych kursów wymagane jest ukończenie szkoły powszechnej, na drugi tylko 4 klasy. Opłata miesięczna za naukę 15 zł., internat 30 zł.

Wystawa obejmuje całokształt gospodarstwa domowego, a więc: gotowanie z uwzględnieniem wymaganej już dziś kuchni dietetycznej dla różnego rodzaju cierpień (artretyzm, nerki, cukrzyca, wroba itp.).

piekarnictwo i cukiernictwo, stojące tam na bardzo wysokim poziomie, poza tym pranie, prasowanie, wywabianie plam, krawieczyna, bielizniarstwo, szycie dla dzieci.

Niezwykle estetyczna zewnętrzna forma ekspozycji świadczy o tym, że nieocenione wdraża się do tej, tak nieraz mało przestrzeganej estetyki prac domowych. A jednak najskromniejsza, najprostsza potrawa, jakże się staje apetyczna, jeśli się dba o formę podania jej.

Tego typu szkoła posiada ogromną wartość społeczną. Pracownica domowa była do niedawna pozbawiona wszelkiego kierunku, wybijała się jedynie własnymi zdolnościami i wyłącznie praktyką, a rodzaj praktyki zależał znów wyłącznie od futu szczęścia i typu domu, do jakiego los ją skierował. Dziś gdy większość pań domu prauje zarobkowo, coraz mniej jest takich, które podejmują się nauki zupełnie snrowego materjału służących. Absolutem takiej szkoły daje gwarancję umiejętności i poziomu moralnego, gdyż szkoła ta oprócz nanki dać kierunek i pewne wychowanie społeczne.

Można zalecić każdej pani domu zwiedzenie tej znakomitej urządzonej wystawy, można się na niej wiele nauczyć, prztem stanowi ona wskazówkę, gdzie należy skierować dziewczęta, które chętnie zgłosiłyby się na tego rodzaju kursy, nie wiedząc czasem, gdzie ich szukać.

Wystawę urozmaicają pokazy gotowania, w których uwzględnia się stosunek wagowy zużywanych surowców, oraz okres czasu potrzebnego na wykonanie poszczególnych potraw. Na miejscu otwarto również kiermasz, gdzie można zakupować wyroby miejscowych uczennic, pozwalające ocenić ich umiejętności. Wszystko wygląda tam niezwykle kusząco. Radzimy więc paniom nie pominąć okazji. Wstęp na wystawę bezpłatny.

M. Z.

OGROMNE ZNIŻKI KOLEJOWE NA „TYGDZIEŃ POZNANIA“ PODCZAS TARGÓW.

Tegoroczne Targi Poznańskie (od 28 kwietnia do 5 maja) stoją pod znakiem urzędzenia „Tygodnia Poznania“, który będzie obfitował w najrozmaitsze atrakcje. Imprezy lotnicze, międzynarodowe imprezy sportowe, gościnne występy teatralne i muzyczne pierwszorzędnych sił Polski z jednej strony, a z drugiej strony największe dotychczas w Polsce Międzynarodowe Targi z udziałem 25 państw i Salon Lotniczy stwarzają całość, która przyciągnie ogromne rzesze z całej Polski. P. Minister Komunikacji przyznał „Tygodniowi Poznania“ zniżkę kolejową na podstawie karty uczestnictwa, która kosztować będzie 4 zł., wynoszącą 33 proc. do Poznania przy bezpłatnym powrocie z Poznania. Związki kupieckie wydają odezwy do przemysłu, zapraszając do udziału w Targach i obiecując poczynienie zakupów na Targach. Korzystając ze zniżki, odbędzie się również szereg kongresów i zebrań ogólnopolskich w Poznaniu w okresie Targów. Zainteresowanie Targami wzrasta z dnia na dzień i biura Targów są zasypanye zapytaniami w sprawie udziału.

Nie będzie monopolu drzewnego w Polsce

Wobec ukazania się w prasie krajowej i zagranicznej wiadomości o zamierzonym wprowadzeniu w Polsce monopolu handlu drzewem, który miałby być rzekomo powierzony firmie Pagéd, otrzymujemy zarówno ze strony zainteresowanych czynników urzędowych, jak i dyrekcji Pagéd (Polska Agencja Eksportu Drewna) stwierdzenie, że omawiane

pogłoski są całkowicie bezpodstawne.

Szerzenie tego rodzaju pogłosek w okresie zawierania umów handlowych na kampanję rębą br. jest niewątpliwie szkodliwe i — zdaniem zainteresowanych — może być czynione chyba tylko przez koła, zmierzające do wywołania zamieszania na rynku drzewnym.

Potożenie gospodarcze w styczniu Pawne ożywienie przy wzroście bezrobocia

Bank Gospodarstwa Krajowego w następujący sposób charakteryzuje położenie gospodarcze Polski w styczniu b. r.:

Rynek pieniężny Polski odznaczał się w styczniu, jak zwykle po likwidacji ultimo rocznego, silniejszym wzrostem płynności, mającym swe źródło w sezonowym spadku zapotrzebowania kredytowego. Ze względu na brak odpowiedniego materiału dyskontowego, działalność kredytowa banków była mało ożywiona, wskutek czego zmniejszył się stan wykorzystanych kredytów redyskontowych. Płynność rynku pieniężnego przyczynia się do poprawy na rynku kapitałowym, co znajduje wyraz w nieprzerwanym wzroście wkładów oraz zwiększonych obrotach papierami lokacyjnymi przy zwykłych kursach giełdowych. Wypłacalność w zakresie kredytów bankowych pozostała naogół zadawalająca, z wyjątkiem kredytów rolniczych, których likwidacja napotykała nadal na trudności.

Sytuacja rynkowa dla płodów rolnych była bowiem w dalszym ciągu niekorzystna, a wzmożona podaż tych artykułów, wywołana większymi płatnościami rolnictwa w styczniu, wpływała niekorzystnie na poziom cen.

Stan wytwórczości przemysłowej utrzymał się na poziomie wyższym, niż przed rokiem, wskutek silniejszego wzrostu w dziale produkcji dóbr wytwórczych. Poważniejsze zwiększenie produkcji nastąpiło w styczniu głównie w hutnictwie żelaznym, które w poprzednim miesiącu otrzymało większe zamówienia. Wywóz węgla doznał silniejszego ograniczenia, zbyt na rynku wewnętrzym natomiast i wydobycie węgla były większe.

W przemyśle włókienniczym, po o-

kresie świątecznego zastoju, zaznaczył się pod koniec stycznia częściowy wzrost. Również częściowo metalowego przemysłu przetwórczego notuje poprawę zatrudnienia w styczniu, podobnie jak przemysł drzewny, pracujący nadal w dużej mierze na eksport.

W handlu z zagranicą nadwyżka wywozu nad przywózem została utrzymana w niezmienionej wysokości przy nieco mniejszych obrotach.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych wzrastała w styczniu nadal dość silnie, w następnych tygodniach natomiast przyrost ten znacznie osłabił.

Warszawska giełda pieniężna w dniu 26 lutego

W dziale dewiz tendencja niejednorodna, przy dość niskim zapotrzebowaniu. Notowano: Berlin 212.45, Amsterdam 357.95, Belgia 123.75, Gdańsk 172.90, Kopenhaga 114.75, Londyn 25.65, Mediolan 44.80, Nowy Jork 5.27.63, kabeł na Nowy Jork 5.27.75, Paryż 34.94.50, Stockholm 132.50, Szwajcaria 171.45. W transakcji dokonanej, lecz nienotowanej przekaz telegraficzny na Paryż 34.95.25.

W obrotach prywatnych: marka niemiecka 201.75, szyling austriacki 98.50, póngr węgierskie 94.50, korona czechoska 21.86, frank francuski 34.94, frank szw. 171.25, funt ang. 25.68, dolar gotów. 5.26, dolar złoty 3.88, rubel zł. 4.55.50, rubel srebrny 1.62, bilon 0.71. Bank Polski płać za banknoty dolarowe 5.24.

Akcje: Obróty bardzo małe, przy tendencji utrzymywanej. Notowano: Bank Polski 99.50, Lilpoppy 10.25—10.20, Ostrowiec 18.75—19, Starachowice 14.15.

Papiery procentowe: Przeważała tendencja mocniejsza. Interesowano się więcej 5 proc. konw. i dolarową. Notowano: 5 proc. budowlana 46.35, 7 proc. stabil. w odcinkach po 100 do 147.50, 8 proc. dillonów, 92.63—

92.75, 6 proc. bony miejskie 1-sza em. 94.50, 3 proc. państwowa renta ziem. w odcinkach po 500 dolarów 75.75, za 7 proc. Śląską żądano 74.50, za 7 proc. Warszawy dolarową chciało płać 73.38.

Warszawska GIEŁDA ZBOŻOWA w dniu 26 lutego

Ogólny obrót 3.389 tonn, w tem żyta 2.099 tonn. Notowano: pszenica czerwona jara szkliska 18—18.50, jednolita 18—18.50, zbierana 17—17.50, żyto 1-szy sz. 14.50—15, II-gi 14.25—14.50, owies 1-szy sz. nieczadyszczony 15.50—16, lekko zadyszczony 13.50—14.50, zadyszczony 13—13.50, jęczmień brow. 20—21.50, 2-gi gat. 18—18.50, 3-ci 16—16.50, 4-gi 15.50—16.50, groch polny 23—25, „Victoria“ 43—47, mąka pszenna gat. I-B 31—33, I-C 29—31, II-D 27—29, I-E 25—27, II-B 23—25, II-D 22—23, II-F 21—22, II-G 20—21, III-A 15—16, mąka żytnia 1-szy gat. 23—24.50, 1-szy gat. do 65 proc. 22—23, 2-gi 16—17, razowa 17—18, poślednia 14.50—15.